Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U002665

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 03-07-2025

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Заїчко Владислава Валеріївна
2. Vladyslava V. Zaichko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCHID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 033

Назва наукової спеціальності: Філософія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Філософія

Дата захисту:

Спеціальність за освітою: Філософія

Місце роботи здобувача: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 9, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 10152

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 9, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 9, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 02.41

Тема дисертації:

1. Мова як фундаментальна засада культурної ідентичності іноземних студентів
2. Language as a fundamental basis of the cultural identity of international students

Реферат:

1. Метою дисертації є комплексне філософське осмислення ролі мови у формуванні та трансформації культурної ідентичності іноземних студентів у глобалізованому світі. Відповідно до цього, авторка поєднує історико-філософський, герменевтичний, феноменологічний та дискурс-аналітичний підходи, щоб охопити одночасно індивідуальний досвід і структурно-владні механізми мовної практики. У роботі показано, що мова функціонує не лише як засіб комунікації, а й як екзистенційна категорія, яка задає координати «свого» й «чужого» та структурує переходи між ними через феномени мультикультуралізму, космополітизму й гібридності. У цьому контексті запропонована модель «трьох мовних полів» забезпечує аналітичну рамку для

вивчення балансу рідної мови, lingua franca та мови країни перебування, тоді як концепт «подвійної лімінальності» уточнює психологічні та соціокультурні наслідки міжкультурних і міжмовних переходів. Реалізація мети передбачає детальний аналіз соціокультурних чинників, що формують мовні репертуари студентів та впровадження багаторівневого методологічного інструментарію для виявлення латентних ціннісних матриць. Завдяки цьому дослідження не лише поглиблює теоретичне розуміння культури як динамічного простору ідентифікації, а й формує практичні рекомендації для університетських політик підтримки багатомовності й інтеграції. У дисертації уточнено зміст багатовимірної категорії «культурна ідентичність» іноземних студентів. У дисертації запропоновано трирівневу матрицю ідентичності – особистісну, колективну та символічну, – що дає змогу фіксувати перетікання «центральних» і периферійних компонентів у процесі глобальної мобільності. Показано, що ідентичність формується як динамічна взаємодія успадкованих культурних практик і рефлексивних стратегій суб'єкта, що дозволяє уникнути редукції до колективної свідомості. Авторка доводить, що мультикультурні контакти актуалізують гібридні конфігурації, де межі між етнічним, професійним та гендерним «Я» стають прозорими. Також зазначено й роль емоційного чинника: «емоційні спільноти» університету інтенсифікують переживання приналежності та стимулюють появу нових ідентифікаційних сценаріїв. Уточнення категоріальної рамки дало підстави виділити показники когнітивної, емоційної й поведінкової інтеграції, придатні для емпіричного вимірювання ступеня гібридності. Матриця також окреслює ризики «розщеплення» мовно-культурного «Я», що потребують цільових програм підтримки. Таким чином, поняття культурної ідентичності подано як гнучку систему координат, здатну одночасно забезпечувати стабільність і відкритість до змін особистості. У роботі вперше запропоновано модель «трьох мовних полів». Модель розглядає рідну мову як простір мультикультуралістського збереження базових цінностей; lingua franca (англійську) – як носій космополітичної мобільності; мову країни перебування – як осередок гібридної інтеграції. Теоретично обґрунтовано, що баланс між цими полями активує когнітивно-ціннісну гнучкість і підвищує академічну успішність іноземних студентів. Водночас постійне перемикання між кодами може спричиняти феномен «розщепленого» мовно-культурного «Я», що вимагає психологічного супроводу й розвитку навичок медіаграмотності у студентів. Модель дозволяє прогнозувати траєкторії ціннісних зсувів залежно від того, яка мова домінує в різних сферах життєдіяльності. Практичне застосування передбачає розробку компетентнісних модулів, де рідна мова слугує ресурсом культурної пам'яті, lingua franca – платформою глобальних знань, а місцева мова – каналом крос-культурного щодення. Університети можуть інтегрувати цю модель для залучення іноземних студентів, поліпшення їх адаптації та й загалом удосконалення освітніх програм. Вперше сформульовано концепт «подвійної лімінальності». Авторка описує одночасне перебування іноземного студента у міжкультурному та міжмовному порогових станах: розрив із рідною культурою й інтеграція в нову поєднуються з перемиканням між трьома мовами. Теоретична рамка спирається на класичні студії лімінальності В. Тернера та постколоніальні міркування Г. Бгаби, розширюючи їх через феноменологію студентського досвіду. Емпіричний аналіз автобіографічних нарисів показав, що подвійна лімінальність спочатку проявляється як емоційна дезорієнтація, проте за наявності підтримки перетворюється на ресурс самотворення. Визначено три фази: дестабілізація, рефлексивна інтерналізація та креативна інтеграція. Університетські «лімінальні спільноти» (мовні тандеми, мультикультурні клуби) пришвидшують перехід між фазами і знижують ризик затяжної нестабільності. Концепт дозволяє точніше прогнозувати потреби студентів у психологічному супроводі та академічному менторстві.

2. This dissertation aims to provide a comprehensive philosophical understanding of the role of language in shaping and transforming the cultural identity of foreign students in a globalized world. Accordingly, the author combines historical-philosophical, hermeneutic, phenomenological, and discourse-analytic approaches to simultaneously encompass individual experience and structural-power mechanisms of language practice. The work shows that language functions not only as a means of communication but also as an existential category that sets the coordinates of "our own" and "alien" and structures the transitions between them through the phenomena of multiculturalism, cosmopolitanism, and hybridity. In this context, the proposed model of "three language fields" provides an analytical framework for studying the balance of the native language, lingua franca, and the language

of the host country, while the concept of “double liminality” clarifies the psychological and sociocultural consequences of intercultural and interlingual transitions. The implementation of the goal involves a detailed analysis of sociocultural factors that shape students' language repertoires and the implementation of multilevel methodological tools to identify latent value matrices. Thanks to this, the study not only deepens the theoretical understanding of culture as a dynamic space of identification but also forms practical recommendations for university policies to support multilingualism and integration. The dissertation clarifies the content of the multidimensional category of "cultural identity" of foreign students. The dissertation proposes a three-level matrix of identity - personal, collective, and symbolic - that allows us to record the flow of "central" and peripheral components in the process of global mobility. It is shown that identity is formed as a dynamic interaction of inherited cultural practices and reflexive strategies of the subject, which allows us to avoid reduction to collective consciousness. The author proves that multicultural contacts actualize hybrid configurations, where the boundaries between ethnic, professional, and gender “I” become transparent. The role of the emotional factor is also noted: the “emotional communities” of the university intensify the experience of belonging and stimulate the emergence of new identification scenarios. The clarification of the categorical framework gave grounds to highlight indicators of cognitive, emotional, and behavioral integration, suitable for empirical measurement of the degree of hybridity. The matrix also outlines the risks of “splitting” the linguistic and cultural “I”, which requires targeted support programs. Thus, the concept of cultural identity is presented as a flexible coordinate system capable of simultaneously ensuring stability and openness to personality changes. The paper proposes for the first time a model of “three language fields”. The model considers the native language as a space for the multicultural preservation of basic values; the lingua franca (English) – as a carrier of cosmopolitan mobility; and the language of the host country – as a center of hybrid integration. It is theoretically substantiated that the balance between these fields activates cognitive and value flexibility and increases the academic success of foreign students. At the same time, the constant switching between codes can cause the phenomenon of a “split” linguistic and cultural “I”, which requires psychological support and the development of media literacy skills in students. The model allows predicting trajectories of value shifts depending on which language dominates in different spheres of life. The practical application involves the development of competency modules, where the native language serves as a resource of cultural memory, the lingua franca – a platform of global knowledge, and the local language – a channel of cross-cultural everyday life. Universities can integrate this model to attract foreign students, improve their adaptation, and generally improve educational programs. The concept of “double liminality” is formulated for the first time. The author describes the simultaneous presence of a foreign student in intercultural and interlingual threshold states: a break with the native culture and integration into a new one is combined with switching between three languages. The theoretical framework is based on the classic studies of liminality by W. Turner and postcolonial considerations by G. Bhāba, expanding them through the phenomenology of the student experience. Empirical analysis of autobiographical essays showed that double liminality initially manifests itself as emotional disorientation, but with support, it turns into a resource for self-creation.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Zaichko V. Language Policy for International Students in Ukrainian Higher Education Institutions. Studia Warmińskie, 2021, 58, pp. 143-159, https://doi.org/10.31648/sw.7011

- 2. Zaichko V. Linguistic Pluralism and the Shaping of Identity: A Philosophical Examination of Language Policy in Ukrainian Higher Education. Studia Warmińskie, 2023, 60, pp. 135-144. https://doi.org/10.31648/sw.9568
- 3. Заїчко В. В. Ідентичність українських студентів в умовах війни та екзистенційний пошук. Освітній дискурс: збірник наукових праць, 2024, 50(7-9), С. 85-93. https://doi.org/10.33930/ed.2019.5007.50(7-9)-13
- 4. Заїчко В. Хто ми у глобалізованому світі? Національна ідентичність і культурна стійкість сучасної України, Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Філософія, 2024, 2(11), С. 8-13. https://doi.org/10.17721/2523-4064.2024/11-2/13
- 5. Заїчко В. Національна ідентичність у контексті війни: герменевтичний аналіз символів, мови та пам'яті. Культурологічний альманах, 2024, Вип. 4 (12) С. 196-203. https://doi.org/10.31392/cult.alm.2024.4.22
- 6. Заїчко В. В. Ідентичність та демократичні цінності в контексті концепції відкритої освіти. Демократичні цінності в освіті: виклики та можливості в епоху пост-правди. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. С.20-22.
- 7. Заїчко В. В. Конструювання ідентичності та влада в епоху цифрових технологій. Цифрова культура: медіаграмотність, соціальна відповідальність, права людини. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. С. 21-22.
- 8. Заїчко В. В. Навчання медіаграмотності: розширення можливостей людей в епоху інформації. Медіаграмотність та соціальна відповідальність педагогів в умовах війни в Україні. К.: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023, С. 22-25.
- 9. Заїчко В. Мовна політика навчання іноземних здобувачів у закладах вищої освіти України. Міждисциплінарні наукові дослідження: особливості та тенденції: матеріали міжнародної наукової конференції. 4 грудня, 2020 рік. Чернігів, Україна: МЦНД, С. 41-42.
- 10. Заїчко В. В. Дослідження зв'язку між ідентичністю та суспільством. The X International Scientific and Practical Conference «Innovative ways of learning development», March 13 – 15, Varna, Bulgaria. С. 221-223.
- 11. Заїчко В. В. Екзистенційні виклики ідентичності українських студентів в умовах війни та роль освіти у їх подоланні. Філософія та публічні комунікації: інформаційний простір сучасної культури : матеріали II міждисциплінарного круглого столу, приуроченого пам'яті української журналістки, публіцистки, громадської діячки, головного редактора газети «Освіта», члена Національної спілки журналістів України Коноваленко Ольги Степанівни, 25 жовтня 2024 року. – Львів – Торунь : Liha-Pres, 2024. С. 7-9. https://doi.org/10.36059/978-966-397-443-9-1
- 12. Заїчко В. В. Криза національної ідентичності в умовах глобалізації. Філософський дискурс XXI століття: зміст, перспективи, соціально-практичні виміри: науковий круглий стіл до Міжнародного дня філософії, до 190-річчя Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, 22 листопада 2024 року. – Львів – Торунь : Liha-Pres, 2024. С. 20-22. https://doi.org/10.36059/978-966-397-453-8-5

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0124U001490

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гомілко Ольга Євгенівна

2. Ольга Є. Гомілко

Кваліфікація: д.філос.н., професор, 09.00.04

Ідентифікатор ORCHID ID: 0000-0001-8762-9191

Додаткова інформація: https://scholar.google.com.ua/citations?user=gwZlMB4AAAAJ&hl=ru&oi=sra; https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57217290508

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 9, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Триняк Майя Вікторівна

2. Maiia V. Tryniak

Кваліфікація: д. філ. н., професор, 09.00.10

Ідентифікатор ORCHID ID: 0000-0003-4981-8535

Додаткова інформація: https://scholar.google.com/citations?user=uFqpSigAAAAJ&hl=ru

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

Код за ЄДРПОУ: 02125585

Місцезнаходження: вул. Алчевських, буд. 29, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бойко Анжела Іванівна

2. Angela Boyko

Кваліфікація: д. філ. н., професор, 09.00.10

Ідентифікатор ORCHID ID: 0000-0002-6414-2214

Додаткова інформація: https://scholar.google.ru/citations?user=XWseAAgAAAAJ&hl=ru

Повне найменування юридичної особи: Черкаський державний технологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 05390336

Місцезнаходження: бульвар Шевченка, буд. 460, Черкаси, Черкаський р-н., 18006, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бобрицька Валентина Іванівна
2. Valentyna I. Bobrytska

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCHID ID: 0000-0002-1742-0103

Додаткова інформація: https://scholar.google.com.ua/citations?user=KRCEx5YAAAAJ&hl=ru; https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57217392231

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 9, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гончаренко Катерина Сергіївна
2. Kateryna S. Honcharenko

Кваліфікація: к.філос.н., доцент, 09.00.05

Ідентифікатор ORCHID ID: 0000-0003-1162-9464

Додаткова інформація: https://scholar.google.com.ua/citations?user=ZOJCMToAAAAJ&hl=ru

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 9, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Матусевич Тетяна Володимирівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Матусевич Тетяна Володимирівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Кліваденко Наталія Іванівна
Реєстратор	УкрІНТЕІ
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна